

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ประเด็นที่ 3 สุขภาพกลุ่มวัย

หัวข้อ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

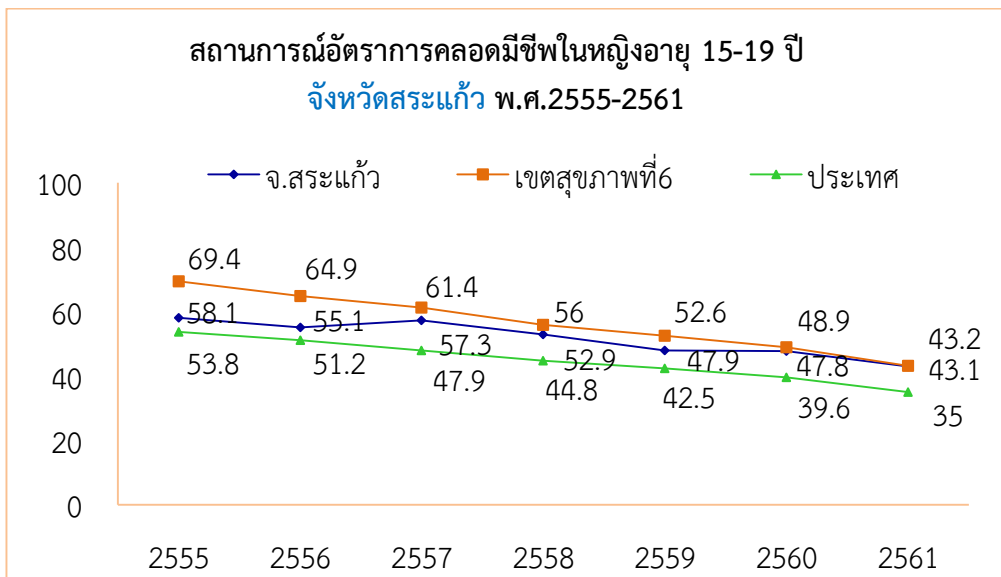
เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดสระแก้ว รอบที่ 1/2563

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)
หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย
2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

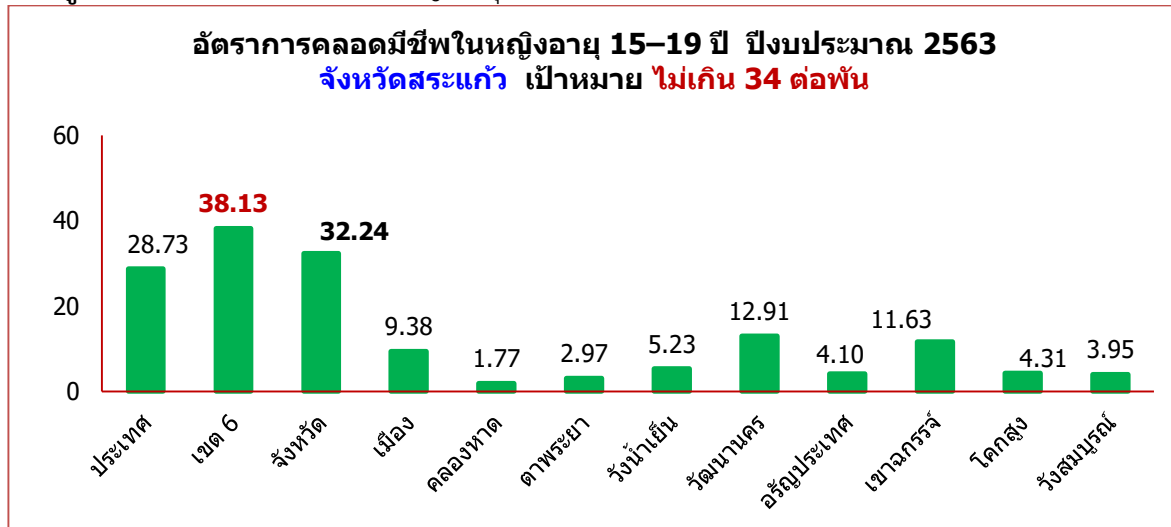
2.1 สถานการณ์

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดสระแก้ว ตั้งแต่ปี 2555 พบอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มลดลงจากอัตรา 58.1 เป็น 43.1 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคนในปี 2561 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2562) ดังแผนภูมิที่ 1 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 (เป้าหมายไม่เกิน 34 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) พบอัตรา 32.24 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน พบสูงสุดที่อำเภอวัฒนานคร (อัตรา 12.91 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) และต่ำสุดที่อำเภอคลองหาด (อัตรา 1.77 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 1 สถานการณ์อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี จังหวัดสระแก้ว ปี 2555-2561

แผนภูมิที่ 2 อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี ปีงบประมาณ 2563 จังหวัดสระแก้ว

หมายเหตุ : ข้อมูลอัตราการคลอดปีงบประมาณ 2563 ระดับประเทศ เขต และจังหวัดเป็นข้อมูล HDC adjusted และระดับอำเภอเป็นข้อมูล HDC วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

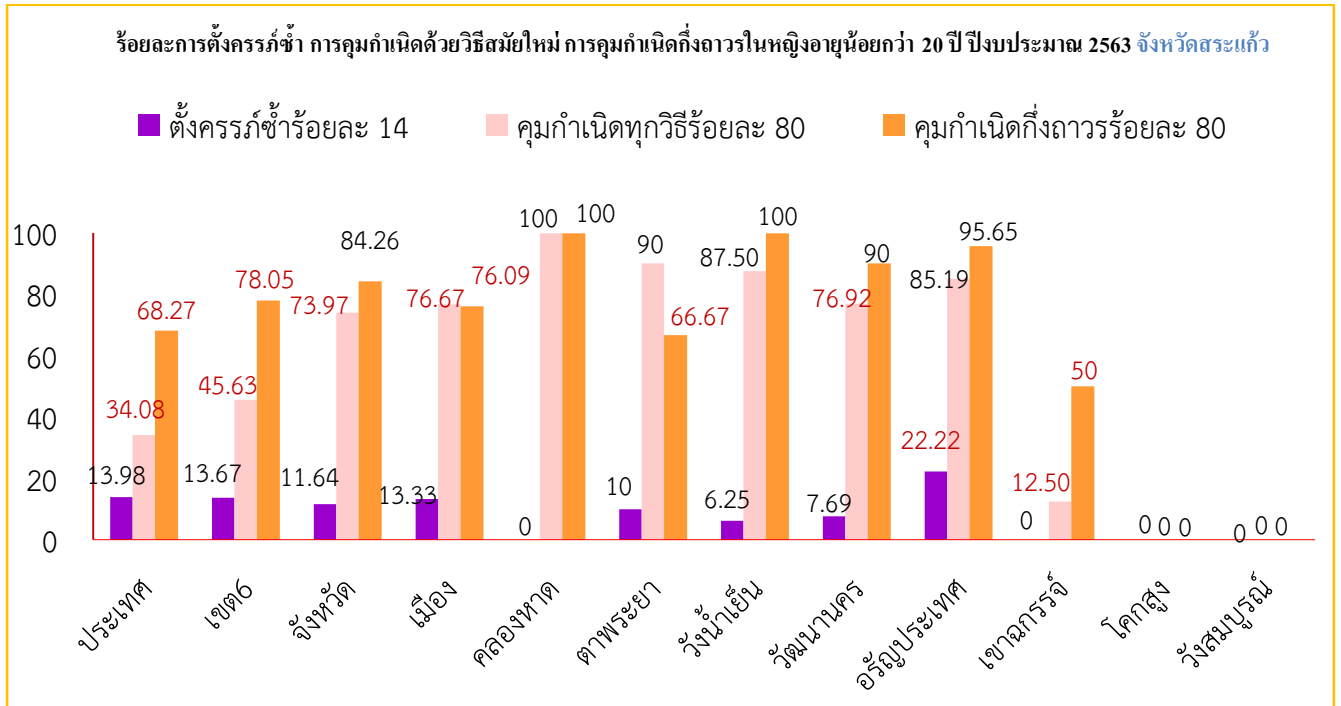
การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 14) ตั้งแต่ปี 2559 มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 19.57 เป็นร้อยละ 12.45 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 พบร้อยละ 11.64 ไม่เกินเป้าหมาย โดยพบ 1 อำเภอที่สูงเกินเป้าหมาย คือ อำเภออรัญประเทศ (ร้อยละ 22.22) ดังแผนภูมิที่ 3

หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2559 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมาก จากร้อยละ 20.31 เป็นร้อยละ 35.32 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 73.97 สูงกว่าเป้าหมาย โดยพบ 3 อำเภอต่ำกว่าเป้าหมาย คือ อำเภอเมือง (ร้อยละ 76.67) อำเภอวัฒนานคร (ร้อยละ 76.92) และอำเภอเขาฉกรรจ์ (ร้อยละ 12.50) ดังแผนภูมิที่ 3

ส่วนการได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด / ห่วงอนามัย) (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2559 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 70.93 เป็นร้อยละ 87.21 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 84.26 สูงกว่าเป้าหมาย โดยพบ 3 อำเภอต่ำกว่าเป้าหมาย คือ อำเภอเมือง (ร้อยละ 76.09) อำเภอตาพระยา (ร้อยละ 66.67) และอำเภอเขาฉกรรจ์ (ร้อยละ 50) ดังแผนภูมิที่ 3

จากการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ผ่านมาของจังหวัด โดยการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นผ่านคณะกรรมการระดับจังหวัด ขับเคลื่อนการดำเนินงานอำเภอนามัยเจริญพันธุ์และคลินิกที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น พบว่าอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับเขตสุขภาพที่ 6 และประเทศ ส่วนการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี มีแนวโน้มลดลงแปรผกผันตามมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ คือ การคุมกำเนิด ซึ่งมุ่งเน้นการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรที่สูงกว่าเป้าหมายในหลายอำเภอ ซึ่งในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยการเจริญพันธุ์ เพื่อให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินการร่วมกันและต่อเนื่อง เพื่อส่งผลให้การตั้งครรภ์และผลกระทบจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลดลง

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละการตั้งครุฑรื้อ การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ การคุมกำเนิดกึ่งถาวรในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ปีงบประมาณ 2563 จังหวัดสระแก้ว

ที่มา : HDC วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

2.2 ข้อมูลผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดสระแก้ว ปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม-ธันวาคม 2562)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	รายการข้อมูล	เมือง	คลองหาด	ตาพระยา	วังน้ำเย็น	วัฒนานคร	อรัญประเทศ	เขาฉกรรจ์	โคกสูง	วังสมบูรณ์	ภาพรวมจังหวัด	เขต	ประเทศ
1.	อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากร หญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน	เป้าหมาย	2,879	1,128	1,684	1,911	1,936	2,440	1,548	696	1013	15,209	159,963	1,568,421
		ผลงาน	27	2	5	10	25	10	18	3	4	104	870	8,115
		อัตรา	9.38	1.77	2.97	5.23	12.91	4.10	11.63	4.31	3.95	32.24	38.13	28.73
2.	การตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	เป้าหมาย	60	4	10	16	13	27	16	0	0	146	1,727	13,851
		ผลงาน	8	0	1	1	1	6	0	0	0	17	236	1,937
		ร้อยละ	13.33	0.00	10.00	6.25	7.69	22.22	0.00	0.00	0.00	11.64	13.67	13.98
3.	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง	เป้าหมาย	60	4	10	16	13	27	16	0	0	146	1,723	13,851
		ผลงาน	46	4	9	14	10	23	2	0	0	108	788	4,721
		ร้อยละ	76.67	100.00	90.00	87.50	76.92	85.19	12.50	0.00	0.00	73.97	45.63	34.08
4.	ร้อยละของหญิงไทยอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้งที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย)	เป้าหมาย	46	4	9	14	10	23	2	0	0	108	788	4,721
		ผลงาน	35	4	6	14	9	22	1	0	0	91	615	3,223
		ร้อยละ	76.09	100.00	66.67	100.00	90.00	95.65	50.00	0.00	0.00	84.26	78.05	68.27

แหล่งข้อมูล : HDC ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563

2.3 ปัญหา กิจกรรมการแก้ไขปัญหา และผลการดำเนินงาน

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
<p>1. การขับเคลื่อน พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นเชิงนโยบาย ในระดับจังหวัดไม่ถึง กลุ่มเป้าหมาย คือ วัยรุ่น</p>	<p>1.1 ประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและ แก้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ครั้งที่ 1</p> <p>1.2 การประเมินรับรองมาตรฐานบริการ ที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น YFHS เพื่อเพิ่ม ช่องทางการเข้าถึงบริการของวัยรุ่น และ ประเมินรับรองมาตรฐานอำเภออนามัยการ เจริญพันธุ์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของพื้นที่ ซึ่งในปี 2563 มีการปรับปรุงเกณฑ์การ ประเมินรับรองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้วัยรุ่นเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร สามารถตัดสินใจในการดูแล สุขภาพของตนเองและเพิ่มการเข้าถึงบริการ - มีการจัดทำแผนการส่งเสริมความรอบรู้ ด้าน สุขภาพสำหรับวัยรุ่นและครอบครัว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ใน วัยรุ่น - สนับสนุนให้ออปท./ภาคีเครือข่ายใน ท้องถิ่นและ ชุมชนมีบทบาทและร่วมแก้ไข ปัญหาการตั้งครรภ์ วัยรุ่นโดยการจัดประชุม พัฒนาศักยภาพ ภาคี เครือข่าย /จัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน ระหว่าง หน่วยงานในพื้นที่ 	<p>1.1 จากการประชุมในปีที่ผ่านมา มีการรายงานสถานการณ์ของ จังหวัด ผลการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการฯ และในปี 2563 ดำเนินการจัดประชุม คณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2563 โดยมี การรายงานสถานการณ์การตั้งครรภ์ ในปัจจุบัน ติดตามการดำเนินงาน ของภาคีเครือข่าย การพัฒนาสื่อ ประชาสัมพันธ์และรายงานผลการ ขับเคลื่อน พ.ร.บ.ฯ ในระดับพื้นที่</p> <p>1.2 จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัด อนามัยการเจริญพันธุ์ ในปี 2562 โดยมีโรงพยาบาลและอำเภอผ่าน การรับรองมาตรฐาน YFHS และ RHD ครบร้อยละ 100 และศูนย์ อนามัยที่ 6 ได้จัดประชุมพัฒนาทีม ประเมินรับรองระดับจังหวัด ในวันที่ 29-31 มกราคม 2563 เพื่อเพิ่ม ศักยภาพให้ทีมประเมินระดับจังหวัด และวางแผนประเมินรับรองในพื้นที่ ต่อไป</p>
<p>2. ข้อมูลผลการดำเนินการ ใน HDC ไม่ครบถ้วนและ</p>	<p>2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการใช้ โปรแกรม HDC ระดับเขตสุขภาพที่ 6</p>	<p>2.1 ศูนย์อนามัยที่ 6 ดำเนินการ จัดประชุมโดยเชิญผู้รับผิดชอบงาน</p>

ปัญหา /สาเหตุ	แผน /กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า /ผลการดำเนินงาน
ทันสมัย	<p>โดยวิทยากรจากศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารกระทรวงสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาของพื้นที่ เช่น เทคนิคการบันทึกข้อมูล Type Area ของประชากร ฯลฯ</p> <p>2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาฐานข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้งในวัยรุ่นเขตสุขภาพที่ 6 เพื่อเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงาน และนำเสนอผลการเฝ้าระวังในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ และใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาพร้อมกับภาคีเครือข่าย</p>	<p>สารสนเทศและบันทึกข้อมูลของจังหวัดสระแก้วเข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ 19-21 พฤศจิกายน 2562 จากติดตามข้อมูลในระบบ HDC ยังมีข้อมูลบางส่วนที่ต้องมีการติดตามการบันทึกข้อมูล</p> <p>2.2 ศูนย์อนามัยที่ 6 ร่วมกับจังหวัดสระแก้วในการพัฒนาฐานข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้งในวัยรุ่น โดยเก็บข้อมูลผ่าน Google Form และดึงข้อมูลจาก 43 แฟ้ม โดยดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในเดือนพฤศจิกายน 2562 และดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-กันยายน 2563</p>
3. การคุมกำเนิดทุกวิธีและกึ่งถาวร ต่ำกว่าเป้าหมายในบางอำเภอ	<p>3.1 นิเทศ ติดตามการดำเนินงานการเยี่ยมเสริมพลังงานวัยรุ่นในรายอำเภอ</p> <p>3.2 ควรเน้นเรื่องการให้คำปรึกษาคุณภาพในเรื่องการคุมกำเนิดหลังคลอด/แท้ง สร้างความรู้/ความเข้าใจ แก่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเป็นทิศทางเดียวกันและมีระบบการส่งต่อ/ติดตามวัยรุ่นที่ต้องรับบริการคุมกำเนิด</p>	

3. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

4.1.1 ขับเคลื่อน พ.ร.บ. และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสู่ระดับพื้นที่ ผ่านคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอหรือคณะกรรมการอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตาม พ.ร.บ.ฯ

4.1.2 ขยายพื้นที่ดำเนินการใช้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

4.1.3 ติดตามผลการบันทึกข้อมูล 43 แห่งของแต่ละพื้นที่ เพื่อพัฒนา ปรับปรุงความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล

4.2 สำหรับส่วนกลาง

4.2.1 การสนับสนุนข้อมูล /สื่อที่ทันสมัยในการดำเนินการของพื้นที่เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ แก่วัยรุ่นให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปกติ

4.2.2 การขับเคลื่อน พ.ร.บ. และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ระดับประเทศสู่ระดับเขตสุขภาพ

ผู้รายงาน นางนงลักษณ์ สุขเอี่ยม

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วัน/เดือน/ปี : 13 กุมภาพันธ์ 2563

โทร : 082-4740588

E-mail : pungluck7580@gmail.com

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

วัน/เดือน/ปี 13 กุมภาพันธ์ 2563

โทร : 094-4794115

E-mail : yupha_dang@hotmail.com